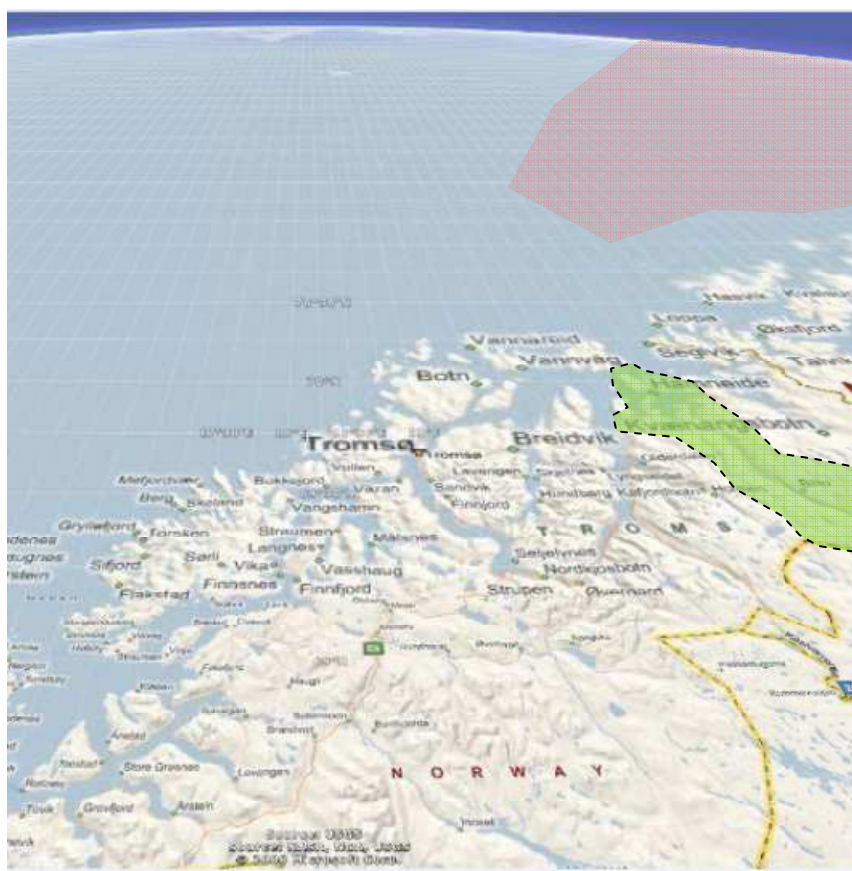

KOMMUNAL PLANSTRATEGI FOR NORDREISA KOMMUNE 2012 – 2015

Nordreisa i et nordområdeperspektiv

Vedtatt i kommunestyret 25.10.2012, sak 49/12

INNHold

1.1	Om kommunal planstrategi og det kommunale plansystemet	3
1.2	Utgangspunktet er alltid kunnskap om og felles forståelse av ståsted/status og utfordringer	4
1.3	Proessen.....	4
2	Overordnede føringer	4
2.1	Nasjonale føringer	5
2.2	Regional planstrategi for Troms – kunnskapsgrunnlaget	6
3	Status og utfordringer for Nordreisa.....	7
3.1	Befolkningsutvikling og sammensetning.....	7
3.2	Levekår og folkehelse	8
3.2.1	Viktige problemstillinger	9
3.3	Næringsliv og sysselsetting	10
3.4	Boligbygging	14
3.5	Miljø og klima	14
3.6	Transport og infrastrukturbygging.....	15
3.7	Langsiktig arealbruk	16
3.8	Kommunal tjenesteyting og forvaltning og utfordringene framover innenfor kommunens tjenesteområder.	16
3.8.1	Generelt.....	16
3.8.2	Skole og utdanning.....	17
3.8.3.	Helse og omsorg	18
3.8.4.	Næringsarbeid	19
3.8.5.	Boligsosialt arbeid	19
4	Overordnet strategi for Nordreisa kommune.....	19
5	GJELDENE KOMMUNEPLAN	20
5.1	Evaluering av gjeldende kommuneplan	20
5.1.1	Evaluering av kommuneplanens strategiske og politisk oppfølging av planen	20
5.1.2	Evaluering av kommunen som organisasjon.....	20
5.1.3	Evaluering av kommuneplanens arealdel	20
6	PLANBEHOV 2012-2015	21
6.1	Ressurser til planlegging.....	22

1.1 Om kommunal planstrategi og det kommunale plansystemet

Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Et viktig siktemål er å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Arbeidet med kommunal planstrategi vil gi en bedre og mer systematisk vurdering av kommunens planbehov.

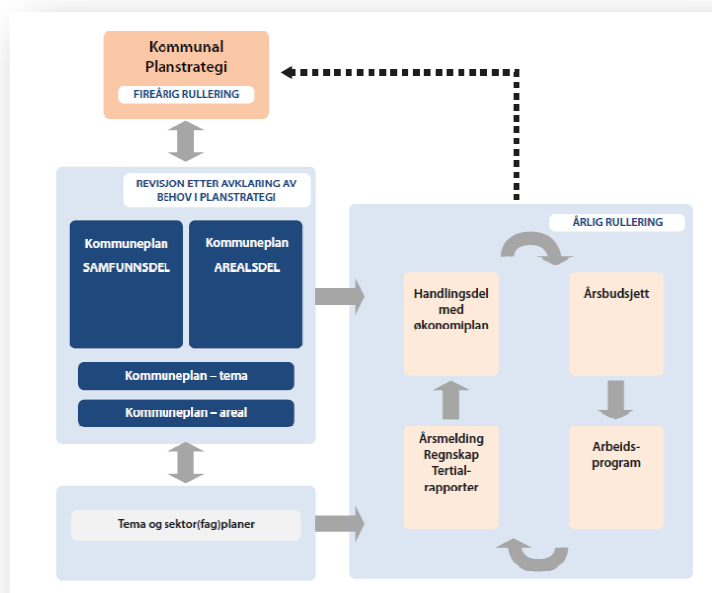
Den kommunale planstrategien er førende for hvilket arbeid kommunen trenger å sette i gang slik at det kommunale plansystemet fungerer som et helhetlig politisk styringsverktøy. Planstrategien gir føringer for utvikling av kommunen, mens de kommunale planene avklarer juridisk og formelt hvordan utviklingen skal styres. Dette er en viktig presisering, som bla betyr at

- **planstrategien** definerer planstatus og *planbehovet* i perioden den gjelder for
- **handlingsdelene til kommuneplanen/årsbudsjetten/økonomiplan** angir prioriteringene gjennom tildeling av ressurser
- **planene**, dvs kommuneplaner, sektorplaner mv definerer mål og aktivitet

Formålet med dette plansystemet er mangesidig, men det er overordnet viktig at det skal gi bedre mulighet for politisk styring mot en positiv samfunnsutvikling på alle plan.

Nordreisa kommune har en dårlig tradisjon knyttet til planmessig styring.

Det har ikke vært prioritert nok ressurser til planarbeid, samt at det politiske engasjement og kunnskap om planmessig styring er lite innarbeidet. Sett i dette perspektivet er planstrategien et svært viktig verktøy for å komme på sporet ifht å etablere en framtidsrettet styringsstruktur.

Oppsummert kan vi si at planstrategien skal svare på følgende;

1. Hva er de nasjonale forventningene og føringene for utvikling i kommunen og videre planlegging.
2. Hva er situasjonen for Nordreisa i dag, og hva er de viktigste utviklingstrekkene fremover.

3. Hva er de viktigste utfordringer for kommunen
4. Hvilke planer må/bør utarbeides i perioden 2012-2015 for å imøtekomme utfordringene og hvordan implementeres til de nasjonale føringene?

1.2 Utgangspunktet er alltid kunnskap om og felles forståelse av ståsted/status og utfordringer

Planstrategien og alle kommunale planer er til for å legge til rette for en positiv samfunnsutvikling. For å oppnå dette må kommunens politiske styre definere og bli enige om, for det første; hva er status hos oss? Dernest; hvilke utfordringer står vi ovenfor? Og til slutt; hvordan møter vi disse?

Hovedformålet med planstrategien er å ha et overordnet blick på status og utfordringer og bestemme hvilke planarbeid som må gjøres for å legge til rette for en positiv utvikling.

1.3 Prosessen

Arbeidet med kommunal planstrategi i Nordreisa har gått parallellt med arbeidet med kommuneplan (både samfunnsdel og arealdel). Det er gjort en betydelig innsats for å avdekke, beskrive og systematisere status/utviklingstrekk for kommunesamfunnet og organisasjonen Nordreisa kommune. Dette arbeidet er oppsummert i «arbeidsdokument for samfunnsdelen» (fullstendig) og «arbeidsdokument for arealdelen» (uferdig pr okt -12). Begge har vært gjenstand for politiske drøftinger og utgangspunkt for drøftinger og innspill fra innbyggere, administrasjon, organisasjoner mv. Opplysningene i dokumentene, innspill/drøftinger og overordnede føringer (stalige forventninger) har til sammen dannet utgangspunktet for planstrategien som er sendt på høring. De nevnte dokumentene går også langt i å definere de viktigste utfordringene for Nordreisa kommune i en 12 års perspektiv fra 2012.

2 OVERORDNEDE FØRINGER

Etter endringen av plan og bygningsloven med blant annet krav om kommunal planstrategi, har regjeringen utarbeidet dokumentet "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" (juni 2011). De nasjonale forventningene peker på oppgaver og temaer som regjeringen mener er viktig for å bidra til gjennomføring av nasjonal politikk og legger derfor føringer på både regional og kommunal planlegging. Dokumentet er imidlertid retningsgivende, ikke bestemmende.

Regional planstrategi for Troms er følgelig under utarbeidelse. Dokumentet "Kunnskapsgrunnlaget for Troms" er ferdig og danner grunnlag for utarbeidelse av den regionale planstrategien. Dokumentet har liknende tematisk oppbygging som "nasjonale forventninger", men har i tillegg 3 tilleggskapitler for Troms.

Nasjonale forventninger retter seg mot alle fylker og kommuner i landet og *Regional planstrategi* retter seg mot alle kommuner i Troms. Temaene og innhold har ulik betydning for ulike kommuner og det er av den grunn gjort et sammendrag av forhold som har størst aktualitet for Nordreisa kommune.

2.1 Nasjonale føringer

Temaene i nasjonale forventninger er: Befolkningsutvikling - Klima og energi - By og tettstedsutvikling - Samferdsel og infrastruktur - Verdiskaping og næringsutvikling - Natur, kulturmiljø og landskap - Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø.

Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen er først og fremst en viktig premis for samfunnsplanlegging. I Norge forventes folketallet å øke i alle landets fylker, men mest i Oslo-området og Rogaland. Nesten 80 prosent av landets innbyggere bor i tettsteder og det forventes en stadig mer sentralisert bosettingsstruktur i framtida. Denne tendensen er også tydelig i Troms fylke. De fleste distriktskommuner har problemer med å opprettholde folketallet. I Nordreisa kommune forventes folketallet å være svakt stigende mot 2020 for så for så å falle noen mot 2030.

Klima og energi

Den globale lufttemperaturen økte med 0,74 °C fra år 1900 til år 2000, og ventes å stige betydelig mer i dette århundret. Reduksjon av klimagassutslipp er både et nasjonalt og internasjonalt mål. Nordreisa kommune har sammen med de andre Nord-Troms kommunene, utarbeidet felles energi- og klimaplan for Nord-Troms (2010-2014). De siste års hendelser med snøras, leirras, springflo og risiko for fjellskred (Nordnesfjellet), har tydeliggjort hensikten med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyser og vurdering av konsekvensene.

By og tettstedsutvikling

Mange utfordringer er knyttet til biltrafikk i byene med utslipp, støy og støvplager og er av den grunn en begrenset utfordring i Nordreisa kommune. Men flere andre tilrådninger er nyttige i planlegging av tettsteder: hensyn til tradisjonell bruk, kulturmiljø og estetikk, sammenhengende forbindelser for gående/syklende mellom sentrum, boligområder og skoler/barnehager, tilrettelegging for aktiv, universell utforming med mer.

Samferdsel og infrastruktur

På dette området stilles det stor krav til samordning mellom ulike myndighetsnivåer. For Nordreisa kommune vil særlig kontakten mot Troms fylkeskommune være viktig, da det er de som har ansvaret for fylkesvegnett, ferge, buss, hurtigbåt, elektronisk kommunikasjon med mer. Noen deler av fylkesvegnettet er av svært dårlig standard og er et direkte problem for næringsutvikling i Nord-Troms regionen. Fiskerihavnene og havner er avgjørende for fiskerinæringen og sjømatnæringen og må vedlikeholdes og utbedres. For Nordreisa er utbygging av moderne havn viktig for å kunne ta del i utbygging av gass- og olje i havområdene utenfor Nord-Norge, utbygging av ny infrastruktur som kraftlinjer og mineralutvinning. Utvikling Sørkjosen flyplass vil sette viktige premisser for Nord-Troms rolle i regional og nasjonal utvikling. E6-tunell gjennom Sørkjosfjellet og bedre regularitet over Kvænangsfjellet er avgjørende for vår samhandling med Tromsø og Alta som hovedsentra i Troms og Finnmark. Bredbandutbygging og elektronisk kommunikasjon må ytterligere utbyggs for å ta hele distriktet i bruk.

Verdiskaping og næringsutvikling

Det skal tas hensyn til bedrifters og næringers behov for beliggenhet og egnede arealer og næringer som er basert på lokale natur- og kulturressurser skal vektlegges. Dette omfatter både videreutvikling av landbruket/ landbruksbasert foredling og fiskeri- og havbruk. Arealbehovet for havbruksnæringen må vurderes sammen med andre interesser i kystsonen og langs vassdrag. Andre forhold som belyses er reindriftsinteresser, mineralressurser og reiseliv. I forslag på ny kommuneplan er gode oppvekstvilkår for barn og unge og næringsutvikling sett på som en av de viktigste faktorene for å hindre ytterligere befolkningsreduksjon.

Natur, kulturmiljø og landskap

Omdisponering av verdifulle jordressurser og oppsplitting av viktige arealer skal reduseres. Landskaphensyn må ivaretas i planleggingen og strandsonen/vassdrag må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv og det skal tas hensyn til andre allmenne interesser. Kommunene skal legge til rette for en mer miljøbasert utbygging av fritidshus, der hensynet til bl.a. landskap, energibehov og estetikk blir vektlagt. Andre forhold som belyses er motorisert ferdsel, kulturminner og kulturmiljøer. I arealplanen som er under revidering inntas kartlegging av landskapet som en del av kunnskapsgrunnlaget for planlegging. Her beskrives landskapets karakter og verdi. Nordreisa kommune deltar sammen med Lyngen kommune som de eneste kommunene i landet, i et pilotprosjekt med verdisetting av landskap.

Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Kommunene skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de faktorer som kan virke inn på denne. Det skal tas hensyn til endringer i alderssammensetning og helsetilstand. Kommunene skal legge til rette for fysisk aktivitet for hele befolkningen i samspill med grunneierorganisasjoner, idretts- og friluftslivsorganisasjoner. Kommunene skal ta hensyn til barn og unges oppvekstmiljø i planleggingen og sørger for involvering i planprosessene. I forslag på kommuneplan inngår folkehelse som ett av fire satsingsområder i kommunen.

2.2 Regional planstrategi for Troms – kunnskapsgrunnlaget

Dokumentet *Kunnskapsgrunnlaget for Troms -2011* har liknende tematisk oppbygging som *nasjonale forventninger*. tillegg er det skrevet egne kapitler om nordområdesatsing, kultur og utdanning. Vi gir en nærmere beskrivelse av disse.

Nordområdesatsing

Nordområdesatsing er definert av regjeringen uten stor lokalpolitisk medvirkning så langt. Nordreisa kommune forutsetter i sin kommuneplan å ta del nordområdesatsing gjennom økt fokus bl.a på helhetlig samferdselsutvikling og stor attraktivitet som boplass. Troms fylke og Nordreisa ligger strategisk plassert med fylkesgrenser mot Finnmark og Nordland, og nærhet til Finland, Sverige og Nordvest-Russland. Utviklingsmulighetene innen petroleum, mineralutvinning, klima- og miljøforskning, turisme med mer, vil påvirke både samferdsel, næringsutvikling og internasjonal samarbeid. Nordreisa kommune ligger strategisk til i forhold til sentrale reisemål i Nord-Norge (Lofoten, Tromsø, Nordkapp og Svalbard). E6-tunelle gjennom Sørkjosfjellet, større regularitet over Kvænangsfjellet og utbygging av

Ullsfjordforbindelsen vil gi kortere kjøretid mellom Tromsø og Nord-Troms, Alta og Hammerfest. Utvikling av Sørkjosen flyplass og Sørkjosen havn sammen med de øvrige servicie- og tjenestetilbud i regionen vil åpne for at Nord-Troms i større grad kan ta del i nordområdesatsningen

Kultur

Kulturlivet i Troms inndeles i 2 hovedgrupperinger: Den profesjonelle kunsten og frivillig arbeid som drives i ulike organisasjoner. Idrett er den største kulturelle aktiviteten (32 %), deretter følger musikk, (15 %), billedkunst/kunsthåndverk (11 %) og organisert dans (4 %). Nordreisa kommune har ca. 90 lag og foreninger som til sammen gir et rikt og variert foreningsliv innen idrett, musikk, revy og teater, båtforeninger, skytterlag, jakt og fiske, friluftsliv med mer. Nord-Troms har lite antall personer som anser seg som profesjonelle kultur- og kunstutøvere basert på en utvidet forståelse av hva som er vår kultur og identitet er kultur-næringer et område som forventes å ha stort potensial for bedriftsetablering og produktutvikling.

Utdanning

Kunnskap er en avgjørende ressurs for å møte framtidens utfordringer og Troms ønsker å satse på en høyt utdannet befolkning og dyktige fagarbeidere. Det er store regionale forskjeller i utdanningsnivået i fylket og Nordreisa kommune har generelt et lavt utdanningsnivå. Nordreisa kommune foreslår i sin kommuneplan å møte utfordringer knyttet til utdanning med et helhetlig utdanningsløp hvor natur- og kulturforståelse, fokus på læring og fysisk aktivitet.

3 STATUS OG UTFORDRINGER FOR NORDREISA

Gjennom arbeidet med planstrategi og kommuneplan har det blitt utredet en rekke tema. Disse finnes som helhet i arbeidsdokument til samfunnsdelen og arealdelen samt i ukast til kommuneplan. Her gis en oppsummering.

3.1 Befolkningsutvikling og sammensetning

Nordreisa har hatt en positiv folketallsutvikling, dvs gjennomgående vekst, fra 70 tallet og frem til i dag, selv om folkeveksten varierer mellom årene. Veksten skyldes et fødselsoverskudd i gjennomsnitt på 70-, 80- og 90-tallet, samt en ganske stor innflytting. Netto innflytting har primært kommet fra kommunene i Nord-Troms, særlig Kåfjord. Det varige flyttetapet kompenseres delvis av innflytting. I Nordreisa anslås det at mellom 40 og 50 % av voksenbefolkningen til en hver tid er tilflyttere. Kommunen har ganske stor «gjennomtrekk» av folk ved at mange tilflyttere flytter ut av kommunen igjen etter en tid.

Utsiktene for folketallsutviklingen følger trenden fra de siste 30 årene. Nordreisa står ovenfor en svak økning i folketall frem mot 2020 og en reduksjon i folketall fra 2020-2030. Det er snakk om en endring +30 – 75 sett ut fra 2011.

De største endringene viser seg i sammensetningen i befolkningen. Generelt sett vil barne- og ungdomsgruppene øke litt eller holde seg uendret. Voksengruppen 35-49 reduseres betydelig og 67+ øker betydelig.

Utsiktene for Nord-Troms samlet er dette bildet enda mer tydelig. SSB sine utsiktsanalyser angir at det vil bli ca 1200 færre arbeidstakere og 1300 flere alderspensjonister i 2030 enn det er i dag. Om lag 1/3 av befolkningen vil være over 67 år.

3.2 Levekår og folkehelse

Det er ikke utarbeidet en "oversikt over helsetilstanden i kommunen" etter folkehelseloven. Dette er et krav. En samlet oversikt på dette tema eksisterer derfor ikke skriftlig. Det foreligger imidlertid et "folkehelseprofil" for Nordreisa. Denne vil kunne gi en oversikt på status, men det er ikke gjort en faglig vurdering av virkninger og årsakssammenhenger. Folkehelseprofilen sier følgende;

Levekår:

- Flere personer har grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med landet forøvrig.
- Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er lavere enn i landet forøvrig.
- Arbeidsledigheten er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet.
- Andel uføretrygdede under 45 år er høyere enn i landet forøvrig.

Miljø:

- Andel personer tilknyttet vannverk med forskriftsmessig tilfredsstillende analyseresultater mhp. E. coli, i prosent av befolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk, ser ut til å være høyere enn ellers i landet.
- Færre personer legges inn på sykehus for personskader etter ulykker sammenlignet med resten av landet.

Skole:

- Ungdom trives dårligere på skolen enn det som er vanlig ellers i landet, vurdert etter trivsel hos 10.-klassinger.
- Tallgrunnet for mestringsnivå i lesing er utilstrekkelig for statistisk testing.
- Færre fullfører videregående skole enn det som er vanlig i landet for øvrig.

Levevaner:

- Røyking ser ut til å være et større problem enn ellers i landet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen.
- Tall for overvekt på kommunenivå er under utarbeidelse.

Helse og sykdom:

- Færre personer bruker legemidler mot psykiske lidelser, som blant annet angst og depresjon, sammenlignet med resten av landet.
- Hjerte- og karsykdom er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter antall pasienter behandlet i sykehus.
- KOLS og astma hos voksne ser ut til å være mindre utbredt enn ellers i landet, basert på bruk av legemidler (45-74 år).
- Utbredelsen av type 2-diabetes, målt ved bruk av legemidler, ser ut til å være høyere enn ellers i landet (30-74 år).

Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Nordreisa er en friluftskommune! Vi har store ressurser og etter hvert en svært god tilrettelegging rundt om i kommunen for fysisk aktivitet. Mye av infrastrukturen for idrett er i god stand, men det er mange uløste oppgaver noen typer anlegg. Særlig er kvaliteten på svømmehallen så dårlig at den trolig må skiftes ut/bygges om i løpet av få år. Økt satsing på dette området vil også kunne gi positive effekter ifht helse. Slike investeringer rettes i hovedsak mot barn og unge som i hovedsak er de som driver idrett.

Mye takket være status som nasjonalparklandsby, men også som følge av god innsats over mange år fra grendelag og private, kan Nordreisa skilte med et bredt og godt tilbud for fysisk aktivitet i friluft. Dette er anlegg som, relativt sett, koster lite og som når ut til svært mange brukere. Disse anleggene gir aktivitetsmulighet til alle som ønsker å drive uorganisert aktivitet. Nordreisa kommune bør forsterke innsatsen på tilrettelegging for friluftsliv i et rent helseperspektiv. I tillegg må slik infrastruktur ses i sammenheng med næringsutvikling – da tilrettelegging faktisk omgjør natur som ressurs til natur som arena/attraksjon som brukes.

3.2.1 Viktige problemstillinger

Mange ute av arbeid. Nordreisa har relativt sett større andel uføre og sykemeldte enn gjennomsnitt i fylket og landet. Mange av disse har en viss arbeidsevne som de ikke får brukt. Tilrettelegging og tilpasning samt forebygging vil være viktige innsatsområder.

Sykemeldingssituasjonen (legemeldt) i Nordreisa viser ett fall på høsten 2011. I juli 2011 ble regimet for oppfølging av sykemeldte endret. Noe av forklaringen til nedgangen kan være endringene i reglene for oppfølging av sykemeldte. Høyt fravær pga sykdom. Opp mot 10% av arbeidsstokken, 3-5% over landsgjennomsnitt.

Uføre, På landsbasis liggere antallet uføre på ca 9,5 % i første halvår av 2010. For Troms fylke er det ca 11,5 % av befolkningen i aldersgruppen 18- 67 år som er ufør. Tilsvarende tall for Nordreisa er over 15% . Dette er imidlertid situasjonen for alle Nord- Troms kommunene, og har blant annet sin forklaring i kjennetegn ved arbeidsmarkedet som er i mindre kommuner.

Fornorskning som kulturelt bakteppe. Bakteppet for utøvelse av kultur i Nordreisa kommune er men enn 100 år med norsk kommuneforvaltning (formannskapsloven) hvor fornorskning var en rammebetingelse for kommunens tilrettelegging og forvaltning for alle sektorer, inkludert kultur. Ved vitalisering av kvensk kultur og samisk kultur i Nord-Troms sammen med ny og dypere forståelse for bl.a den læstadianske bevegelsens rolle , er det satt nytt fokus på hvordan beskrive og hvorfor er det viktig å beskrive vår identitet. Utøvelse av kulturvirksomhet er med på å skape vår identitet, eller mer spesifisert som stedsidentitet.

Sikkerhet og beredskap. Det er kommet en egen forskrift om kommunal beredskapsplikt. Det formelle ansvaret for dette arbeidet og tiltak i tilknytning, ligger til Rådmannen. Tema berører alle enheter i kommunen. Utfordring å samordne og systematisere arbeidet i organisasjonen ved at det ikke er særskilte ressurser til slikt arbeid- og dermed en begrenset kapasitet for løsning av disse viktige oppgavene.

3.3 Næringsliv og sysselsetting

I Nordreisa er det om lag 150 bedrifter. Den overveiende største delen består av små bedrifter med 1-4 ansatte. Handel, service og transport er næringer med flest sysselsatte. Det settes i dag større krav til leverandørers organisasjon og formelle kvalifikasjoner til å delta i konkurranse om oppdrag og for å utføre dem. Bedriftenes størrelse og bedriftsstrukturen i Nordreisa utelukker ofte bedriftene fra å delta i oppdrag som kan danne grunnlag for utvikling og ekspansjon.

Privat sektor og offentlige foretak sysselsetter om lag dobbelt så mange arbeidstakere som kommunal sektor i Nordreisa (61 % mot 29 % av arbeidstakerne i 2010). Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Arbeidsledigheten i Nordreisa har i 2011 ligget under 3 %. Stor andel offentlig virksomhet er med på å stabilisere arbeidsmarkedet. Bedriftene i kommunen skaper tilbud av varer og tjenester som er viktige element i et attraktivt bo-miljø både for innbyggere i kommunen og deler av Nord-Troms distriktet for øvrig.

Nasjonalparklandsby- og kommune

Nordreisa er en av pilotkommunene i landet med status både som nasjonalparklandsby og nasjonalparkkommune. Bakgrunnen for denne ordningen er at vi i større grad skal kunne bruke naturarven som grunnlag for verdiskaping, herunder næringsutvikling. Nordreisa har siden 2008 investert og fått tilført betydelige ressurser i denne ordningen. Den skal tas opp til revisjon i løpet av 2013.

Nordreisa kommune har siden 2008 bygget mye av nærings- og utviklingsarbeidet opp rundt denne statusen. Det er naturlig for oss å være miljøvennlig, ha fokus på kvalitet og være et godt vertskap for besøkende og tilflyttere. Etter knapt 5 år i ordningen begynner vi å se fruktene av det arbeidet som har vært lagt ned. Stadig flere bedrifter og personer identifiserer seg med denne statusen – og vi har begynt å ta det til oss og å skape nye muligheter ut fra dette.

Landbruksnæringen

Jord- og skogbruket har lang tradisjon i Nordreisa. I 2011 ble 308 jordbrukseiendommer høstet av 66 aktive bruk. Landbruket er en av de viktigste næringene i Nordreisa selv om det har vært store endringer i strukturen, antall gårdsbruk og antall sysselsatte de siste 15 årene. Jordbruket i Nordreisa sysselsetter i dag (direkte) om lag 4 % av arbeidsstokken.

Landbruket står overfor mange utfordringer. Bruksutbygging og generasjonskifte hindres av dårlig lønnsomhet og liten mulighet for ferie og fritid. I Nordreisa har om lag 90 % av grovfôrproduzentene leieareal, og om lag 50 % av disse har en leiejordandel på over 50 %. Produksjon på de ulike gårdene er bygd opp med denne leiejorda som en del av grunnlaget. I jordloven § 8 er det lovfestet at det er driveplikt på all jordbruksareal. Driveplikta kan oppfylles ved å leie bort jorda.

Nordreisa er blant de kommunene i fylket og i landet som har hatt størst problemer med tap av sau og spesielt lam til rovdyr. Gjennomsnittstapet nådde en topp på begynnelsen av 2000-tallet og har de siste åra gått litt ned. Likevel har vi de siste ti årene hatt en nedgang på 59 % i antall sauebruk.

Skogbruket

700 km² i Nordreisa, eller ca 20 % av kommunens totalareal, er skogkledd. Av dett er 140 km² skog som kan regnes som økonomisk drivverdig. De drivverdige arealene har en tilvekst på ca 22 000 m³ i året. Hogsten i dag utgjør ca 7000 m³. Mye av skogen er fortsatt ung så tilveksten vil være større enn avvirkingen i lang tid fremover, men det er likevel et stort potensiale for å øke uttaket. Det er i hovedsak lauvskogen som er hogstmoden i dag. De store furuskogarealene i Reisadalen og granplantefelta, vil ikke være hogstmodne før om 40-60 år.

God arealforvaltning og bevaring av ressursgrunnlaget for skogbruket er avgjørende forutsetning for skogbrukets framtid. Flisfyringsanlegget ved Sonjatun har gitt et stort løft for skogbruket, og lagt grunnlag for et mer næringsrettet bruk av skogressursene. Store skogarealer er ikke tilgjengelig for drift. Det må derfor legges til rette for bedre infrastruktur for skogprodukt ved å planlegge og bygge et rasjonelt skogsvegnett.

Handel og service. Regionsenteret som service-senter.

Handelsstatistikk fra 2010 viser at omsetning i detaljhandel pr innbygger er på nivå med Tromsø og Alta, med om lag kr 33 000 pr innbygger pr. år.

Nordreisa kommune har et spredt handelssentrum (Sørkjosen-Storslett Vest- Storslett sentrum). Dette gjør at man har en struktur der hver enkeltbedrift har enkeltstående hus, og vi har lite fortetting og utnytting av sentrumsområdene i dag. Det er viktig for næringen at man i kommuneplanen legger til rette for at attraktive områder i sentrum kan utvikles til et mer helhetlig bilde av Nasjonalparklandsbyen.

Reindrift

Nordreisa er den kommunen i Troms med størst antall rein på beite på eller på vandring til sommerbeitet. Kommunen har i denne perioden fra april/mai til september/ oktober høyere innbyggertall på grunn av reindriftnæringen. Reindriftnæringen er viktig for Nordreisa kommune. 6 av 13 reinbeitedistriktene i Vest-Finnmark sokner mer eller mindre til Nordreisa kommunen som sommerbeitedistrikt. Dette omfatter i 2010 vel 20000 reinsdyr og vel 300 personer tilknyttet reindriftnæringen. Nordreisa kommune har derfor et stort ansvar som vertskommune både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjenesteyter ovenfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året. Reindrift er en arealavhengig næringsform, og kommer ofte i konflikt med andre areal-interesser.

Kvaliteten på reinsdyra er best mens de er i Nordreisa, men mekanisering og strenge hygienekrav har ført til at den tradisjonelle reinslaktingen er endret. Dette innebærer at per i dag må reinsdyrene flyttes og fraktes lange distanser for å bli slaktet på godkjent reinslakteri. Nordreisa kommune ønsker at reinsdyrene skal bli slaktet mens de er i Nordreisa.

Fiskeri og havbruk

Nordreisa kommune har et fiskemottak som driftes av Nordreisa Fiskarlag. Kommunestyret har gjort vedtak om at Reisafjorden skal være en oppdrettsfri fjord. Dette gir gode muligheter for fjordfisket og ikke minst gir dette gode betingelser for havfiske innen reiselivet.

Bygge og anleggsnæringene

Nordreisa kommune har en rekke bedrifter som har god kompetanse innen anleggsarbeid og i byggebransjen. Det er et fortrinn når man nå ser at det blir økt aktivitet i områdene. Denne næringen er likevel preget av generasjonsskifte og man har til dels sett at bedriftene blir hengende etter i en periode der man behøver å være på hugget i forhold til satsinger i nordområdene.

Det er i tillegg mange bedrifter i kommunen som i stor grad har regionen alene som marked, og ambisjonsnivået er ikke tilpasset dette.

Transportnæringen

Transportnæringen har i lang tid vært en av de største næringene i kommunen. Nordreisa kommune har vært vertskap for rutebilselskaper, lastebileiere og sjøtransport i årevis, og det befinner seg mye kompetanse tilknyttet transportvirksomhet innen kommunen.

Mange av bedriftene har det vanskelig med å hevde seg i konkurransen om oppdrag, og dette er jo ofte næringer som er i sterk konkurranse med internasjonale firma, der det er vanskelig å konkurrere i pris, men kanskje kompetanse er det naturlige inngangspunktet.

Naturopplevelser og reiselivsnæringen

Naturen og landskapet i Nordreisa er vår største og viktigste ressurs for næringsutvikling generelt og opplevelsesnæringer/ turisme spesielt. Forutsetningen for en bærekraftig utvikling er at ressursen foredles til å bli en attraksjon som er tilgjengelig og som trekker besøkende/turister til disse naturopplevelsene. Dette igjen gir grunnlag for økonomisk verdiskaping i lokalsamfunnet.

Nordreisa har i reiselivssammenheng et betydelig fortrinn med å ha store verneområder i kommunen. Nasjonalparkene er en merkevare internasjonalt som kan forenkle vår innsats på markedsføring. Kommunen har i tillegg store muligheter for vinterturisme. Kommunen har flere kilometer med løyper og har tilknytting til løypenett for ski og skuter som fører deg hvor det måtte være i Europa/ Russland. Det er derimot er stor gruppe som er interessert i slike produkter og vil være til særlig nytte for lokal verdiskaping, da denne gruppen ofte søker til høystandard overnatting og bevertning.

Naturforvaltning som næring

I Nordreisa er over 1000 km² av kommunens areal vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde eller 3 naturreservater.

Det ble oppnevnt styre for Reisa nasjonalpark/ Ráisdouttarhalti landskaps- vernområde i 2010. Departementets intensjon er at knutepunktene skal tilføre regioner med store verneområder sterke naturfaglige kompetansemiljøer. Verneområdeforvaltere, naturveiledere, naturoppsyn og prosjektledere innen naturbasert verdiskaping er eksempler på aktører som kan være en del av en samlokalisering.

I forvaltningsknutepunktet er det pr 2012 lokalisert avdelingskontor for Statskog/ Fjelltjenesten/SNO, Halti nasjonalparksenter med autorisasjonsavtale med Direktoratet for naturforvaltning , forvaltningsstyre og verneområdeforvalter. Styre ble etablert i 2011. Forvalter for Reisa nasjonalpark / Ráisdouttarhalti landskapsverneområde, en stilling delt med Navit og Kvænangsbøtn landskapsvernområder i Kvænangen. Kommunen mangler en samlet lokal strategi for utvikling av verdiskaping og forvaltning av verneområdene. Kommuneplanen og kommunedelplan for næringsutvikling forutsettes å gi en strategi for dette.

Helsenæringer

I Nordreisa kommune er det i lang tid blitt satset på kompetanse innen helse, omsorg og rehabilitering. Dette har resultert i at man har mange småbedrifter som fokuserer på helse, velvære og rehabilitering, flere med driftsavtaler med kommunen. Dette er et potensial for utvidet næringsdrift, dvs for kunder som ikke ligger i dagens nedslagsfelt for bedriftene. Kommunen er gjennom sin årelange innsats på helse og omsorg sida, et utstillingsvindu for innovativt helsearbeid, og dette kan næringslivet dra nytte av. I tillegg har vi et stort apparat omkring skigymnaset som vil være særdeles viktig for kommunen i fremtida. Nordreisa kommune kan tilrettelegge for en videre utvikling av bla Skilinja ved Nord-Troms videregående skole.

Mineralnæring. Sand og pukk, skifer og malmforekomster.

Nordreisa har alene om lag 70 % av sand, grus og pukkreserven i Troms. Det er de siste 8-10 år investert i planverk for å formalisere masseuttak flere steder i kommunen. Etterspørselen etter byggeråstoff er bestemmende for lønnsomhet i næringen. Transportkostnader har vært begrensning for å skape lønnsomhet i næringen.

Nordreisa har lang tradisjon for produksjon av skifer. Pr i dag foregår skiferproduksjon kun ved Storbergan skiferbrudd i Straumfjorden. Skiferdriften i Nordreisa er en del av et nettverk av skiferbrudd i Nord-Troms og Vest-Finnmark (Alta) . Skifer fra Storbergan anses å ha en særegen kvalitet i sitt mønster som fremkommer etter sliping. Det er i tillegg forekomster av kopper og gull innen kommunens grenser.

Petroleum

Nord-Troms har en uklar rolle i utbygging av olje- og gassressursene i nord. Regionens sentrale geografiske plassering, lokalisering opp til flere alternative kommunikasjonsårer (riksveg E6, flyplass, havner) og et variert servicetilbud åpner gir grunnlag for en rolle som støttebase for hovedbasene Kirkenes, Hammerfest og Tromsø.

Nord-Troms i petroleumbildet

Regionens lokalisering er gunstig i et sikkerhetsmessig perspektiv både med tanke på drift til havs og oljevern.

Eierskapspolitikk. Nordreisa kommune har eierinteresser i flere selskaper, men ingen samlet politikk for hvordan disse skal virke eller fungere ifht kommunens målsettinger.

Fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling.

Befolkningens ønske om fritidsbolig kommer som følge av vi får mer fritid og generell velstandsøkning. Men også som følge mulighet for arbeid og kommunikasjon via internett og annen kommunikasjon (bedre veger og billigere flyreiser) flytter skille mellom fritid og arbeid over i hverandre og begrep som "second home" /andrebolig og flerstedstilknytning blir aktuelle for oss.

Mulighet for å få bygge fritidsbolig har betydning for vår attraktivitet. Ca. 30% av Nordreisas huster antas å ha ønske om å ha en fritidsbolig. Andres ønske om fritidsbolig i Nordreisa med bosted utfor Nordreisa er en følge av markedsføring og tilrettelegging. Med forestående utbedring av hovedvegen E6 vil Nordreisa være ca 1timer 40 min fra Alta med vel 25000 innbygger og litt over 2 timer fra Tromsø med ca 70 000 innbygger. I dette bildet ligger et potensiale for næringsutvikling som vil ha betydning både for velferd og økonomi.

Utløsning av potensialet forutsetter overordnet planlegging, omdømmebygging og markedsføring.

3.4 Boligbygging

Statistisk sett har det vært bygget 19 boliger i gjennomsnitt hvert år mellom 2000 og 2010. 70% av dette er eneboliger, mens det øvrige omfatter hybelhus, rekkehus, andre småhus eller våningshus. For fremtiden vil det være behov for økt variasjon i boligtyper. For enkelte vil det være nødvendig å ha botilbud som sikrer bistand som er tilpasset ulike livsfaser og behov, for eksempel omsorgsboliger og sykehjem.

Kommunens utfordringer er oppsummert:

- Utstrakt flytting til storby og tettsteder gir lav byggeaktivitet
- Førstegangsetablerere og de med lave inntekter har problem med å etablere seg i boligmarkedet.
- Kommune mangler helhetlig planlegging innfor boligpolitikk
- Sprengt utleiemarked i sentrumsområdene, og kommunen har ikke ledige boliger som skal dekke arbeidsinnvandring, tilflytting, flyktninger og andre.
- Kommunen mangler egnede boliger for vanskeligstilte og akuttbolig.

Nordreisa kommune har stort behov for gode planer knyttet til å sikre alle grupper boliger. Dette er en forutsetning for vekst og positiv samfunnsutvikling. Arbeidet bør ha høy prioritet.

3.5 Miljø og klima

Klimautfordringer

Nordreisa som resten av verden er påvirket av global oppvarming som følge av klimagassutslipp. Vi ser at klimaforhold endres. Havnivået stiger og endrede livsbetingelser for arter og mennesker er effekter som vi ikke enda ser de langsiktige konsekvensene av. Blant de virkemidlene kommunene har i forhold til reduksjon av klimautslipp, er klimatilpasset planlegging blant de viktigste. Mer kompakt utbygging som reduserer bilavhengighet og stimulerer kollektivtransport er derfor viktig. Gangavstand mellom bolig og nærbutikk, skole og fritidsaktiviteter stimulerer samtidig den sosiale infrastrukturen og er i seg selv helsefremmende.

Tilrettelegging og etablering av fjernvarme i forbindelse med varme fra biobrensel, vil i tillegg kunne bidra til å redusere klimautslippene. Kommunen har en ferdig og vedtatt energi- og klimaplan for perioden 2010 - 2014. Kommunen har over lengre tid arbeidet målrettet for å redusere energiforbruket i kommunale bygg, og har oppnådd gode resultater ved dette.

Naturmangfold

Med den nye naturmangfoldsloven stilles det strengere krav til å avklare og sikre naturverdier før det gis tillatelse til bygge- og anleggsvirksomhet. Nordreisa har store verneområder og har slikt sett sikret mye av den viktige naturen. Men også utenfor disse områdene kan kommunen i sterkere grad gjøre en jobb for å avklare og sikre verdier.

3.6 Transport og infrastrukturbygging

En helhetlig samferdselspolitikk.

Samferdsel er et virkemiddel for å oppnå samfunns mål. Samferdsel binder sammen regioner og bo- og arbeidsmarkedsområder og er en forutsetning for et konkurransedyktig næringsliv, trygghet og opprettholdelse av bo- og sysselsetning. Med Nordreisas geografiske plassering blir samferdselspolitikken en fundamental forutsetning for vår evne til å gjøre vårt samfunnsoppdrag og for vår utvikling. En helhetlig samferdselspolitikk er med på øke vår styrke og kraft til å gjennomføre samfunnsoppdraget. En helhetlig samferdselspolitikk består av flere samferdselsområder som flysamband, sjøsamferdsel og havner, vegsamband, kollektivtrafikk og rasjonelle, effektive og attraktive samferdselsknutepunkt og en optimal samhandling.

Et helhetlig og attraktivt samferdselstilbud omfatter service og terminaltilbud ved sentrale byer som Tromsø, Oslo og Alta til "under-reisen-opplevelser" på fly, ferger, hurtigbåter og busser. Lokale terminalforhold for fly- og busstrafikk og deres kvalitet og service er viktige faktorer i vårt omdømmearbeid; hvordan tar vi imot folk og hvordan ønsker vi dem "god reise".

Fylkeskommunen har ansvaret for fylkevegnettet og kollektivtransporttilbudet mens kommunen har ansvar for det kommunale vegnettet, gang- og sykkelveger og lokal tilrettelegging for kollektivtransport.

Nordreisa kommune er pålagt en rolle og et oppdrag for storsamfunnet med å ivareta nasjonale naturvern hensyn og naturforvaltningsoppgaver ved sin tilstedeværelse i Nord-Troms regionen. I tillegg kommer regionale oppgaver som kommune har fått som regionsenter. For å fylle rollen og utføre oppdraget trengs folk, verktøy (infrastruktur) og samhandling (samferdsel).

Kommunale bygg og anlegg. Kommunens samlede verdi på fast eiendom og anlegg var pr. 2010 vel 400 mill. kroner. Uten vedlikehold og oppgradering reduseres verdien kommunens bygg og anlegg med anslagsvis 10 mill kr. pr år med antatt levetid på 40 år. Nordreisa kommune bruker ca. 20% (25kr/m²/år) av anbefalt vedlikeholdskostnad (90-130kr/m²/år) på sine 34000m² bygg og anlegg. Et fullverdig vedlikehold koster ca 3,5 mill pr år. For denne kostnaden kan kommunen "reddet" 10 mill kr og har i et langsiktig perspektiv spart 6,5 mill kr pr år.

Nordreisa kommune eier og drifter i dag om lag 34 000 m² bygningsmasse. Kommunestyret er byggeier, mens rådmannen er byggforvalter. Kommunale bygg som skoler, barnehager, sykehjem skal dekke kommune behov for lokaler for å utøve sine tjenester for kommunens beboer.

Bygningsmessig status på kommunens bygninger. Sanering / nybygg anbefalt:

2 bygg,	2374 m ²	8 % av total bygningsmasse	Store investeringer
7 bygg,	13470m ² ,	46 % av total bygningsmasse	Mindre investeringer
12 bygg,	9530m ²	32 % av total bygningsmasse	Ingen vesentlige behov
4 bygg,	4045 m ²	14 % av total bygningsmasse	Ingen behov

Vann og avløp

Utbygging av kommunale vann- og avløpsanlegg i forbindelse med utvikling av nye bolig- og næringseiendommer utredes årlig gjennom rullering av kommunedelplan for vann og avløp.

Kommunen vil fortsatt tilstrebe et høyt saneringstempo med hensyn på separering av avløpssystemer og fornyelse av transportnettet for drikkevann. Utbygging av transportnett for drikkevann må fortsette med målsetting om at alle kommunens innbyggere på sikt skal kunne tilbys sikker og hygienisk trygg vannforsyning. Beredskapen innenfor vannforsyningen må styrkes både i forhold til private husholdninger og næringseiendommer.

3.7 Langsiktig arealbruk

Nordreisa kommune er en svært stor kommune i landsmålestokk. Vi har store arealer, men det er en liten andel av dette som kan betegnes som pressområder for utbygging. Vi har allikevel utfordringer på noen felt som bør nevnes.

Forhold mellom bruk og vern. Nordreisa har store verneområder og en rekke verne- og begrensningstiltak i tilknytning til annet lovverk. Det er et sterkt behov for samordning og avklaring mellom ulike bruks og vernesektorer ifht å forenkle behandlinger og avgjørelser. En regional "fjellplan", i regi av fylkeskommunen, kan være et slikt verktøy. I dette ligger både det å klare å ta vare på naturverdiene, men også å kunne dra nytte av de ressursene som gir arbeidsplasser og økonomi lokalt.

Nordreisa har en lang kystsoner. Av denne er det kun små deler som er tilgjengelig og som har stor verdi for allmenn bruk. Disse områdene må identifiseres og sikres, mens det resterende kan i større grad åpnes for annen bruk.

Vassdrag. Bygging langs vassdragene øker i omfang. Vassdragenes naturlige utbredelsesområde bør vernes sterkere. Dette for å sikre naturverdier og for å sikre liv og helse ifht flom, skred mv.

3.8 Kommunal tjenesteyting og forvaltning og utfordringene framover innenfor kommunens tjenesteområder.

Nordreisa kommune har sammenliknet med Kommunegruppe 3 i KOSTRA systemet en fornuftig og nøktern ressursbruk på de fleste tjenester.

Kommunen står i den gjeldende kommunestyreperioden og i neste periode foran store endringsbehov knyttet til tjenesteytingen. Det knyttes spesielt til barn og unge i innværende periode (spesielt barnehageplasser) og for helse, pleie og omsorg utover i neste kommunestyreperiode.

3.8.1 Generelt

Økonomisk balanse. Kommunens inntekter har sterke sammenhenger med folketall og befolknings sammensetningen (rammeoverføringer) samt skatteinntekter. Det er sannsynlig at rammeoverføringene øker mindre enn de faktiske utgiftene til tjenesteproduksjonen. Det er også sannsynlig at skatteinngangen vil gå ned ved at flere personer er pensjonert og færre er i ordinært arbeid (sett ut fra 2011). Det vil trolig kreve svært strenge prioriteringer mellom ulike tjenesteområder for å oppnå en balanse mellom utgifter og inntekter.

Tjenestebehovet øker. Vi legger til grunn at behovet for tjenesteyting innenfor barnehage og skole øker mot 2020 og at behov for tjenesteyting innen helse, pleie og omsorg, øker sterkt fra 2020. Dette sett ut fra dagens situasjon. Dette får økonomiske effekter og sterkt økt rekrutteringsbehov innenfor offentlig sektor (se under).

Rekruttering. Stor andel av dagens arbeidstakere går ut av arbeidslivet pga alderspensjon. Det er ikke mange nok i ungdomsgruppene til å erstatte disse. Det blir sannsynligvis arbeidskraftsmangel i Nordreisa som forsterkes utover i perioden. Konkurransen om arbeidstakere er allerede stor landet sett som helhet.

Høye forventninger til kommunen. Nordreisa kommune har på svært mange felt en meget god tjenesteleveranse. På andre områder er det forbedringspotensial. I ytterligere andre tilfeller er forventningene til kommunens tjenesteyting større enn hva kommunen faktisk kan levere. Dette gapet vokser etter hvert som kommunene får stadig vanskeligere økonomi.

3.8.2 Skole og utdanning

Skolen i fokus. Tilstrekkelig kapasitet og kvalitet på skoleledelse, rammebetingelser (systemer, økonomi, planer) og politisk fokus (tydelige mål, klare forventninger, interesse) er nevnt som viktige suksessfaktorer for de av kommunene som er best på skole i landet. Undersøkelser viser at skoleledere ofte bruker for mye av tiden på administrasjon og for lite på faglig utvikling og på faktisk ledelse som gir andre ansatte mulighet til å gi god og helhetlig undervisning.

Faglig kvalitet og læring. Resultatene i skolene måles ved hjelp av standpunktarakter, eksamenskarakterer og nasjonale prøver for utvalgte trinn hvert år. Resultatene for Nordreisa og andre er offentlig tilgjengelig på www.skoleporten.no. Selv om det hefter en del usikkerhet om noen av statistikken og hva den faktisk viser, så er det tydelig at større andel elever i Nordreisaskolen (gjennomsnittlig) har svakere faglige resultat enn gjennomsnittet for landet og fylket. Videre er det mindre andel elever med sterke resultat. I seg selv indikerer dette at Nordreisa kommune må ha et sterkere fokus på skole – og særlig på faglig kvalitet. I dette ligger også selvfølgelig å ha fokus på alle forutsetningene for faglig kvalitet.

Læringsmiljø måles også og presenteres i skoleporten.no for 7. trinn og 10. trinn. Skolen i Nordreisa skårer bedre enn landsgjennomsnitt på de fleste parametre i perioden 2007-2011. Eksempel sosial trivsel, motivasjon, mestring, trivsel med lærere, faglige utfordringer mv. I sammeperiode skårer Nordreisa betydelig bedre ifht mobbing. Nordreisa skårer imidlertid dårligere på fysisk læringsmiljø enn landsgjennomsnitt og fylkesgjennomsnitt.

Stort rekrutteringsbehov. Tall for 2010 viser at om lag 60 % av lærerstaben i den kommunale grunnskolen er over 50 år. Det betyr at svært mange lærere vil måtte rekrutteres i den neste 10- 15 år til Nordreisaskolen. Vi anslår at det vil måtte rekrutteres 30 og 40 undervisningsårsverk innen 2020 (av ca 90 årsverk). Antall avhenger av hvor lenge dagens ansatte vil stå i jobb.

Svært stor andel spesialundervisning. Pr 2010 er hele 32 % av det totale antall timer i grunnskolen spesialundervisning. Gjennomsnitt for landet i samme år er på 17 %.

Lærer kompetanse. Nordreisa har en større andel lærere som har ensidig kompetanse, dvs god kompetanse, men på et snevrere fagfelt enn allmennlærere.

Barnas helse. Barn mellom fra 6 – 15 år tilbringer store deler av dagen i skolen. Samtidig vet vi at mange barn har en livsførsel med mye stillesitting og for lite fysisk aktivitet. En positiv livsførsel vil være med på å redusere helseplager senere i livet. Skolene har i dag noe fokus på forebygging og påvirkningsfaktorer som kosthold, rus og fysisk aktivitet, men dette kan trolig styrkes.

Sammenhengende opplæringsløp. Det er i dag for lite fokus og sammenhenger på et sammenhengende opplæringsløp mellom banehage, grunnskole, videregående og høyere utdanning.

Studiesenteret som regional kompetanseaktør / infrastruktur for høyere utdanning – har ikke avklarte rammevilkår og jobber fra «hånd til munn».

3.8.3. Helse og omsorg

Nordreisa kommune mangler et ledd i "omsorgstrappen" nærmere bestemt heldøgns bemannet omsorgsboliger, som skal gi tjenester til de brukerne som er for syke til å bo i egne hjem, men som er for friske til sykehjem. Dette gir et unødig høyt press på både hjemmetjenestene og på institusjonene.

Pleie og omsorgstjenestene må tilpasses en eldre befolkning og sannsynligvis et krav til større omfang av tjenestene. Bemanning og lokaliteter er ikke tilpasset en (mulig) økning på 25%.

Rekruttering og bemanningsutfordringer- Høy gjennomsnittsalder generelt i sektoren (50+), høyere kompetansekrav og mange delstillinger. Dette gir store rekrutterings- og bemanningsutfordringer.

Kompetanse: Flere yngre brukere (eks demens, rus- og psykisk helse), stiller andre og nye krav til personalets kunnskaper og kompetanse og har behov for andre og flere ressurser enn det som er vanlig i dag. Mange delstillinger gir for liten kontinuitet og kan påvirke kvaliteten på tjenestene.

Mangel på dagtilbud til eldre og funksjonshemmede gir økt behov for tradisjonelle tjenester.

Regionalt samarbeid innen helse Nordreisa kommune er vertskommune for Distriktsmedisinsk senter for Nord – Troms. Dette innebærer bla samarbeid mellom UNN HF og kommunene om drift av både felles kommune- og spesialisthelsetjenester. Dette er tjenester i utvikling og samhandlingsreformen krever samhandling og utvikling av lokale tjenestetilbud. Helsesenteret Sonjatun er base for tjenestene og her gjenstår renovering av avdelingen som har 4 døgnplasser for sykestuepasienter og 6 sengeplasser for

områdegeriatri og rehabilitering. Avdelingen er fra 1977 og er ikke tilpasset dagens krav til bad og pasientrom. Fødestuen er i samme korridor og vil også bli berørt i samme ombygging.

Samhandlingsreformen: Samhandlingsreformen vil føre til en raskere utskriving fra sykehus og derfor sykere brukere til primærtjenestene, både i sykestue og hjem. Dette vil føre med seg komplisert og spesialisert behandling i primærhelsetjenesten.

Samhandlingsreformen vil kreve annen og mer spesialisert kompetanse.

Tjenestene som i dag ytes til funksjonshemmede i heldøgns omsorgsboliger er organisert på en måte som gir svært store utgifter pr bruker, men ikke nødvendigvis en kvalitet som står i samsvar med timeforbruket.

Dobbeltrom problematikken. Sykehjemmene har enda 5 dobbeltrom og dette fører til utfordringer da beboerne krever mer privatliv enn de kan få på et dobbeltrom.

3.8.4. Næringsarbeid

Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid

Kommunen spiller en sentral rolle gjennom løsning av primæroppgavene som myndighetsutøver, utbygger og tjenesteyter. Som myndighetsutøver tar kommunen viktige beslutninger med betydning for bedriftene, blant annet i plan- og bygningsaker. Som utbygger av fysisk infrastruktur har kommunen stor betydning for bedriftenes lokaliseringvilkår og som tjenesteyter har kommunen betydning for bedriftenes rekrutteringsevne.

Kommunen skal innta en ledende rolle i næringslivssatsingen, men kan ikke løse disse oppgavene alene.

3.8.5. Boligsosialt arbeid

Ansvar og ressursituasjonen knyttet til boligpolitikk generelt, og boligsosialt arbeid spesielt er uavklart.

4 OVERORDNET STRATEGI FOR NORDREISA KOMMUNE

Ut fra overnevnte beskrivelse skal Nordreisa kommune ha følgende overordnede strategier for valgperioden 2011-2015.

Den store attraktivitetskonkurransen. Nordreisa kommune skal ha fokus på å beholde og tiltrekke tilflyttere til kommunen. Viktige stikkord er; Konkurransedyktige arbeidsplasser, muligheter for bolig, et livskraftig sted og godt bomiljø, utdanning / oppvekst og markedsføring / omdømmme.

Inkluderende lokalsamfunn – det åpne sted. Nordreisa skal kjennetegnes som et åpent og inkluderende samfunn. Viktige stikkord; innbyggernes mulighet til påvirkning og medbestemmelse, åpen stedidentitet og ta i bruk innflytternes kompetanse.

Folkehelse – påvirkning foran behandling. Nordreisa skal i hele sin virksomhet og planer tilrettelegge for god helse og økt levealder. Viktige stikkord; Økt arbeidsdeltakelse, flere med fullført utdanning, bolig til alle, sosial tilhørighet og tilgjengelighet, tilpasning av kommunalt tjenestenivå, ytre miljøfaktorer, tilrettelegging for positiv individuell helseadferd.

Økonomisk handlefrihet. Nordreisa kommune må gjøre grep for å sikre en langsiktig god økonomi. Viktige stikkord; tilfredsstillende netto driftsresultat, stram økonomistyring og ledelse, effektiv tjenesteproduksjon og organisering, økt arbeidsnærvær.

Natur, miljø og klima. Nordreisa kommune har store naturverdier som er grunnlag både for næring, opplevelse og trivsel. Disse verdiene skal bevares og skjøttes til beste for befolkningen og storsamfunnet.

5 GJELDENE KOMMUNEPLAN

Nordreisa kommune har godkjent kommuneplan fra 1987. Samfunnsdelen/ strategidel ble vedtatt i 1988 og arealdelen ble vedtatt i 2002. Ny samfunnsdel ble sendt på høring i juli 2012, mens Arealdelen er under revidering.

5.1 Evaluering av gjeldende kommuneplan

5.1.1 Evaluering av kommuneplanens strategiske og politisk oppfølging av planen

Kommuneplan for Nordreisa perioden 1987 – 1997 har i liten grad vært anvendt som styringsverktøy. Planen har heller ikke vært revidert. Planen påpekte klare utfordringer og mål for Nordreisa-samfunnet hvor da som nå befolkningsutvikling og rekruttering av riktig kompetanse var noen av hovedutfordringer. Hovedårsak til at planen ikke er anvendt til daglig styring er liten eller ingen kopling opptil et vedtatt handlingsprogram/ langtidsbudsjett.

5.1.2 Evaluering av kommunen som organisasjon

Det er kommunens organisasjonsapparat (politisk og administrativt) som er "hovedredskapen" for prioritering og yting av tjenester. Under forrige kommunestyre ble den administrative organiseringen endret fra 3-nivå-modell til 2-nivå-modell. Fravær av oppdatert kommuneplan som styringsverktøy, stort antall enheter og et foreldet regnskapssystem og har gjort det krevende å styre.

5.1.3 Evaluering av kommuneplanens arealdel

Gjeldene arealplan er fra 2002. Den er overmoden for revisjon, pga av alder, ny plan og bygningslov, nye sentrale- og regionale retningslinjer og nye utbygningsplaner i kommunen. Arbeidet med ny arealdel er i slutfasen og forslag til ny plan vil være ferdig i løpet av 2013.

6 PLANBEHOV 2012-2015

Prioriterte planoppgaver i planperioden 2012-2015		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
		Vedtatt år	Startet opp år	2012	2013	2014-2015	Interne ukeverk	Bevilgning behov
Planer med prosesskrav etter PBL								
Kommuneplanens samfunnsdel	Ny plan	1991	2010				8	
Kommuneplanens arealdel	Revisjon	2002	2008				24	
Handlingsdel /økonomiplan	Revisjon		Årlig				2	
		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
Kommunale planer uten prosesskrav etter PBL		Vedtatt år	Startet opp år	2012	2013	2014-2015	Interne ukeverk	Bevilgning
Oppvekstplan	Ny plan				X		20	
Strategisk næringsplan	Ny plan				X		20	
Boligpolitisk plan	Ny Plan					X	15	
Overordnet ROS-analyse	Revisjon	2000		X			15	
Reiselivsplan	Ny plan					X	10	
Landbruk og skogbruksplan	Ny plan				X		15	
Stedsutviklingsplan	Revisjon	2005					15	500 000
Trafikksikkerhetsplan	Revisjon	2001			X		15	
Hovedplan for avløp	Ny plan	2010		X			10	500 000*
Kompetanseplan innen helse	Ny plan					X	15	
Kommunedelplan anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet med handlingsprogram for bygging av anlegg og kulturbygg 2012 - 2015	Revisjon	2011				X	15	
Eksisterende planer								
Helse og omsorgsplan 2010-15	Revisjon	2010						
Klima og energiplan 2010-2014	Ny plan	2010	2008					
Strategisk barnehageplan 2010-014	Revisjon	2010				X	15	
Rus og Psykiatriplan 2011-2015	Revisjon	2011						
Boligsosial plan for brukergrupper med spesielle behov	Ny plan	2006						
HMS plan	Revisjon	2011						
Lønnspolitisk plan 2008-2011	Revisjon	2008						
Beredskapsplan ved ulykker, voldsepisoder og mobbing	Ny plan	2005						
*bevilgning gjort i 2010								
		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
Regionale planer		Vedtatt år	Startet opp år	2012	2013	2014-2015	Interne ukesverk	Bevilgning
Regional bibliotekplan for Nord Troms 2008-2011		2008						
Komdelplan for kystsonen Nordreisa Skjervøy i samarbeid med Kvænanen, Kåfjord, Storfjord og Lyngen				X			50	50000

		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
		Vedtatt år	Startet opp år	2012	2013	2014- 2015	Interne ukesverk	Bevilgning
Andre arealplaner								
Reguleringsplan for utvidelse barnehage på Høgegga					X		5	
Reguleringsplan for ny kirkegård						X	10	400 000
Reguleringsplan for ny gang- og sykkelveg til Tretten						X	10	200 000
Reguleringsplan for ny gang- og sykkelveg til Tømmernes						X	10	200 000
Reguleringsplan for Moan oppvekstsenter						X	10	200 000
Reguleringsplan for ny gang- og sykkelveg til Snemyr						X	10	300 000
Reguleringsplan gang- og sykkelvei Rotsund						X	15	1 000 000
		Vedtatte/ påbegynte planer		Oppstartår nye planer/rullering eksisterende			Ressursbehov	
Andre utredninger/plangrunnlag		Vedtatt år	Startet opp år	2012	2013	2014- 2015	Interne ukesverk	Bevilgning
Oversikt over helsetilstand etter folkehelseloven				X			2	
Landskapsanalyse			2012					
Verdisetting av jord- og skogbruksareal			2012					
Kartlegging av friluftsområder			2011					
Utredning Sørkjosen oppvekstsenter				X				
SUM 2012-2015							336	3,35 mill

6.1 Ressurser til planlegging

Tabellen "planbehov 2012-2015" angir et ressursbehov av interne ressurser tilsvarende ca 9 årsverk fordelt på hele organisasjonen. I tillegg kreves en bevilgning gjennom budsjett på minst 3,35 mill til planoppgaver, hvorav 0,5 mill er bevilget. Sistnevnte knyttes til kjøp av tjenester fra konsulenter (plantjenester, grunnundersøkelser mv).